

Sygnatura akt II 1 C 13/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w II Wydziale Cywilnym – Sekcji Egzekucyjnej

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Anna Brackowska

Protokolant: asystent sędziego Monika Paczyńska

po rozpoznaniu w dniu 4 maja 2021 roku w Łodzi

na posiedzeniu jawnym

sprawy z powództwa **J. S.**

przeciwko (...) **Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie, VI Wydział Cywilny w dniu 23 września 2011 roku w sprawie VI Nc-e (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności – w części – w zakresie odsetek umownych i ustawowych za okres od dnia 21 listopada 2011 roku do dnia 30 lipca 2016 roku;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. na rzecz J. S. kwotę 587,86 zł (pięćset osiemdziesiąt siedem złotych i 86/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

sygnatura akt II 1 C 13/21

UZASADNIENIE

W pozwie z 16 grudnia 2021 roku, skierowanym przeciwko (...) Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w W., powódka J. S. - reprezentowana przez pełnomocnika profesjonalnego w osobie adwokata, wniosła o pozbawienie w części wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie, Wydział VI Cywilny z dnia 23 września 2011 roku, wydanego w sprawie VI Nc-e (...), opatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 21 listopada 2011 roku przeciwko Z. R. oraz w dniu 30 lipca 2019 roku przeciwko niej – w części - w zakresie odsetek umownych i ustawowych od należności głównej na okres od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty. Powódka wniosła również o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi K. P. w sprawie Km 2108/20 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie. Wniosła ona również o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Jako podstawę faktyczną swojego roszczenia powódka wskazała przedawnienie roszczeń objętych spornym tytułem wykonawczym. Z daleko posuniętej ostrożności procesowej powódka wskazała również, że domaganie się przez pozwanego od niej zapłaty należności ubocznych od należności głównej zasądzonej spornym nakazem zapłaty od jej poprzednika prawnego – wobec braku po jej stronie wiedzy o istnieniu i wysokości takich zobowiązań - stanowi nadużycie praw podmiotowych po stronie wierzyciela (pozew k. 4-8, pełnomocnictwo k. 10).

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2021 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny Sekcja Egzekucyjna zabezpieczył powództwo złożone w przedmiotowej sprawie w ten sposób, że zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko powódce przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi K. P. w sprawie Km 2108/20 w zakresie egzekucji odsetek ustawowych oraz umownych od należności głównej za okres od dnia 21 listopada 2011 roku do dnia 30 lipca 2016 roku - do czasu prawomocnego rozpoznania przedmiotowej sprawy. Wniosek o zabezpieczenie powództwa w pozostałym zakresie został zaś oddalony (postanowienie k. 42).

W odpowiedzi na pozew z dnia 1 marca 2021 roku (data nadania w UP) pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o oddalenie powództwa w całości jako niezasadnego, gdyż we wniosku egzekucyjnym wszczynającym postępowanie w sprawie Km 2108/20 wniósł on jedynie o egzekucję odsetek nieprzedawnionych, zaś termin przedawnienia roszczenia odsetkowego został przez niego przerwany. Pozwany wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm prawem przepisanych (odpowiedź na pozew k. 68-69, pełnomocnictwo k. 70).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 września 2011 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie, Wydział VI Cywilny wydał w sprawie VI Nc-e (...) nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanemu Z. R. aby ten zapłacił w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia mu odpisu nakazu zapłaty na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. łączną kwotę 9.809,62 zł wraz z odsetkami umownymi i ustawowymi szczegółowo opisanymi w treści nakazu zapłaty oraz kwotę 1.325,21 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, albo wniósł w tymże terminie sprzeciw. Sąd stwierdził prawomocność nakazu zapłaty z dniem 21 listopada 2011 roku. Klauzula wykonalności została pierwotnie nadana w/w tytułowi egzekucyjnemu w dniu 21 listopada 2011 roku (odpis nakazu zapłaty k. 28, odpis postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności k. 29, tytuł wykonawczy w aktach egzekucyjnych, wydruk z systemu epu – k. 90).

Dłużnik Z. R. zmarł w dniu 14 grudnia 2012 roku. Powódka J. S. jest córka Z. R. (okoliczność bezsporna).

Postanowieniem z dnia 14 września 2017 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach stwierdził, że spadek po Z. R. na podstawie ustawy nabyła jego córka J. S. w całości (okoliczność bezsporna, także – treść uzasadnienia w sprawie I Ns 702/18 k. 31-32).

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział II Cywilny Sekcja Egzekucyjna z dnia 30 lipca 2019 roku wydanym w sprawie II 1 Co 4461/19 spornemu nakazowi zapłaty została nadana klauzula wykonalności przeciwko J. S., na którą przeszły zobowiązania po zmarłym dłużniku Z. R. w drodze nabycia spadku w całości (tytuł wykonawczy w aktach egzekucyjnych).

Na podstawie tak wystawionego tytułu wykonawczego, we wniosku z dnia 14 maja 2021 roku skierowanym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi K. P., wierzyciel (pozwany) wniósł o wszczęcie przeciwko powódce J. S. postępowania egzekucyjnego w zakresie jej obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym – w zakresie całości należności głównej, kosztów postępowania, kosztów klauzuli wykonalności oraz nieprzedawnionej części odsetek zgodnie z tytułem wykonawczym. Wbrew treści wniosku egzekucyjnego, komornik sądowy dokonał wszczęcia egzekucji w zakresie całości roszczenia odsetkowego objętego tytułem wykonawczym. Postępowanie to zawisło za sygnaturą akt Km 2108/20. Postępowanie to pozostaje czynnym, częściowo zawieszonym na mocy postanowienia tutejszego Sądu Rejonowego z dnia 5 lutego 2021 roku wydanego w trybie zabezpieczenia powództwa (wniosek o wszczęcie egzekucji k. 1, koperta k. 2, tytuł wykonawczy k. 7, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 11 – w załączonych aktach Km 2108/20, pismo komornika sądowego k. 86).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dokumentów znajdujących się w sprawie oraz załączonych aktach postępowania egzekucyjnego.

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd pominął również fakt wydania przez Sąd Rejonowy w Pabianicach, Wydział I Cywilny postanowienia z dnia 11 lutego 2020 roku w sprawie I Ns w przedmiocie oddalenia wniosku powódki o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po Z. R.. Powodem takiej decyzji Sądu był po pierwsze fakt, że wniosek ten został oddalony. Po drugie zaś, nawet gdyby założyć, że sprawa I Ns 702/18 nie została jeszcze prawomocnie zakończona – sam nawet fakt hipotetycznego jej zakończenia na korzyść powódki nie naruszałby w żadnej mierze treści tytułu wykonawczego stanowiącego postawę do prowadzenia egzekucji w sprawie Km 2108/20, a tylko taka okoliczność mogłaby okazać się istotną na gruncie powództwa opartego o treść art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Po zakończeniu tego postępowania (na jej korzyść) powódka musiałaby bowiem wszcząć kolejne postępowanie przed Sądem w zakresie wzruszenia postanowienia Sądu Rejonowego w Pabianicach w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, co mogłoby kolejno – dopiero finalnie w trzecim etapie - stanowić podstawę do wystąpienia na drogę sądową z powództwem o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Stanowiło to również powód do oddalenia wniosku powódki o zawieszenia postępowania w przedmiotowej sprawie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy I Ns 702/18 i rozpoznania apelacji powódki od postanowienia z dnia 11 lutego 2020 roku, gdyż fakt ten pozostawał prawnie obojętnym z punktu widzenia postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Postanowieniem z dnia 4 maja 2021 roku Sąd zdecydował się również pominąć wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem go do przesłuchania powódki – jako zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania. Stwierdzić bowiem należało, że teza dowodowa zakreślona przez pełnomocnika profesjonalnego powódki dla przeprowadzenia tego dowodu dotyczyła w ogromnej części okoliczności bezspornych pomiędzy stronami tego postępowania (istnienie i treść tytułu wykonawczego, prowadzenia postępowania w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku, wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego względem powódki) oraz okoliczności stanowiącej merytoryczną podstawę powództwa (nie są to fakty) w zakresie zaistnienia zdarzenia wskutek którego zobowiązanie powódki względem pozwanego wygasło.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie żądanie pozwu dotyczyło pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 23 września 2011 roku wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie, VI Wydział Cywilny w sprawie VI Nc-e (...) – w części – w zakresie odsetek (umownych i ustawowych) od należności głównej za okres od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty. Powództwo w tym zakresie zostało uznane przez Sąd za zasadne jedynie w części.

Jak stanowi bowiem art. 125 k.c., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu (przepis w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 lipca 2018 roku znajdującym zastosowanie w przedmiotowej sprawie), chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Zająście po wydaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, na skutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, to między innymi podniesienie zarzutu przedawnienia zasądzonych roszczeń i upływ czasu. W tym zakresie powódka powołała się więc na uprawnioną przesłankę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, opisaną w art. 840 § 1 punkt 2 kodeksu postępowania cywilnego.

W tej sprawie wystąpił upływ długiego czasu od wydania orzeczenia. Pozwany wykazał jednak, iż przerwał bieg tego terminu wielokrotnie. Przerwanie biegu terminu przedawnienia jest instytucją uregulowaną w art. 123 § 1 k.c. i art. 124 k.c. Bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Po każdym przerwaniu bieg przedawnienia biegnie na nowo, jednak przedawnienie nie biegnie, dopóki postępowanie przed sądem lub innym organem nie zostanie zakończone.

Skutek przerwania biegu terminu przedawnienia wystąpił w przedmiotowej sprawie kilkakrotnie, a to na skutek złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia obowiązku w sprawie II 1 Co 4461/19 oraz na skutek złożenia wniosku egzekucyjnego w sprawie Km 2108/20. Nie może budzić wątpliwości stron przedmiotowego postępowania (ich pełnomocników) ani też Sądu meriti, że złożenie wniosku o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności stanowi czynność opisaną w treści art. 123 k.c. i art. 124 k.c.

W tym miejscu wspomnieć należy również, że żadna ze stron postępowania nie wskazała Sądowi daty uprawomocnienia się spornego tytułu egzekucyjnego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 23 września 2011 roku, więc data jego uprawomocnienia się została przyjęta przez Sąd na dzień wskazany w systemie (...) (21 listopada 2011 roku) i jednocześnie dzień zaopatrzenia go po raz pierwszy w sądową klauzulę wykonalności. Przyjąć więc należało, że z tą datą zaczął biec termin przedawnienia objętych nim roszczeń.

Od tej daty brak było jednak upływu 10-letniego terminu przedawnienia roszczeń (w całości) objętych spornym nakazem zapłaty. Nie to również było przedmiotem żądania pozwu. W tej sprawie przedawnieniu uległa jednak część odsetek, które stanowią należności okresowe należne w przyszłości – w rozumieniu art. 125 § 1 K.c., przedawniają się w terminie trzyletnim. Odsetkami takimi są odsetki należne po uprawomocnieniu się tytułu egzekucyjnego, a więc za okres od dnia 21 listopada 2011 roku (data przyjęta przez Sąd jako data prawomocności nakazu zapłaty). Zagadnienie to zostało przekonująco wyjaśnione w wyroku Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2014 roku wydanego w sprawie I CSK 197/13 (niepublikowane – dostępne w programie komputerowym Lex). Odsetki należne pozwanemu za okres przed uprawomocnieniem się nakazu zapłaty stanowią należność zasądzoną, przedawniającą się z upływem terminu dziesięcioletniego. Ponieważ zaś termin przedawnienia odsetek ustawowych wynosi 3 lata, przedawnieniu uległy odsetki od daty uprawomocnienia się nakazu zapłaty - do daty poprzedzającej o 3 lata datę nadania na wniosek wierzyciela spornemu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności z uwzględnieniem przejścia uprawnień po stronie dłużnika, oraz po stronie spadkobierczyni dłużnika – powódki - do dnia 30 lipca 2016 roku. Na ustalenie, że odsetki ustawowe za w/w okres są przedawnione, pozwolił zbyt długi okres bezczynności wierzyciela.

Niezależnie do czynności komornika sądowego podjętych w sprawie Km 2108/20, szczegółowa analiza wniosku egzekucyjnego doprowadziła Sąd Rejonowy do ustalenia, że wierzyciel nie domagał się egzekucji odsetek (ustawowych, umownych) w tej części, w jakiej uległy one przedawnieniu. Mając jednak na uwadze działania komornika sądowego podjęte w sprawie, uznać należało, że to wierzyciela musiał obciążać fakt podjęcia przez komornika sądowego czynności egzekucyjnych w sposób niezgodny z treścią żądania wniosku i w sposób sprzeczny z treścią przepisów mówiących o przedawnieniu roszczeń objętych treścią tytułu wykonawczego. Sąd w tym zakresie doszedł do wniosku, że zasadnym będzie pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Mając na uwadze treść żądania pozwu, które okazało się zasadnym w części – orzeczono jak w punkcie 1. (pierwszym) sentencji wyroku uwzględniając żądanie pozwu w części.

Powództwo podlegało oddaleniu w pozostałej części jako niezasadne.

Nie ma racji bowiem pełnomocnik powódki, że sam fakt zwlekania przez stronę pozwaną z wystąpieniem na drogę przymusowej egzekucji w stosunku do powódki należałoby uznać za nadużycie praw podmiotowych po stronie wierzyciela. Wręcz przeciwnie, decydując się na odsunięcie w czasie wystąpienia z wnioskiem egzekucyjnym do komornika sądowego, wierzyciel musi liczyć się z zaistnieniem faktu przedawnienia roszczeń (co najmniej odsetkowych) objętych spornym tytułem wykonawczym. Nie stanowi nadużycia takiego prawa również fakt zadania od powódki zapłaty długu jej poprzednia prawego, o którym nie miała wiedzy. Jest to okoliczność pozostająca bez wpływu na merytoryczne rozstrzygnięcie w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, gdyż możliwość taka wyniknęła dla wierzyciela z faktu przyjęcia przez powódkę spadku po jej zmarłym ojcu wprost.

Jedynie na marginesie odwołać należy się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 roku (V CSK 353/18, publikowany – L.), w którym sąd ten stwierdził, że przepis art. 5 k.c. nie może być samodzielną podstawą powództwa opozycyjnego, gdyż nie może doprowadzić do trwałego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie uznać należy obecnie za ugruntowane i akceptowane również przez tutejszy Sąd Rejonowy.

O zwrocie kosztów postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., gdyż powódka wygrała w przedmiotowej sprawie w części. Powódka domagała się bowiem pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie odsetek za okres od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty. Ta ostatnia data została przyjęta przez Sąd na dzień zamknięcia rozprawy. Obliczenie tej kwoty według (...) (odsetki ustawowe) dało kwotę 8.871,82 zł. Sąd pozbawił jednak tytuł wykonawczy wykonalności jedynie w zakresie odsetek od dnia 21 listopada 2011 roku do dnia 30 lipca 2016 roku, a więc w zakresie kwoty 5.140,51 zł. Powódka wygrała więc w przedmiotowej sprawie w około 58 % (5.140,51 zł : 8.871,82 zł). Na koszty zaś postępowania złożyły się: opłata od pozwu – 500 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, wynagrodzenia obu pełnomocników profesjonalnych – po 1.800 zł. Dało to kwotę 4.117 zł. 58% tej kwoty dało wynik 2.387,86 zł. Pozwany poniósł w tym postępowaniu koszty w kwocie jedynie 1.800 zł, zaś powódka w pozostałej części. Powódka winna więc otrzymać od pozwanego zwrot kwoty 587,86 zł (2.387,86 zł – 1.800 zł). Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w punkcie 3 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki - bez pouczenia.